

Spelenderwijs leren in de basissvorming

1 januari 1999

Auteur: Richard Wassenburg

Volume: 30

Nummer: 6

Pagina's: 313-319

Documenten

- [moer_jrg30_058.pdf](#)

richard wassenburg s taat me t grot e oranje letters het woord grammatica afgebeeld de do c ent draait het kaartje om e n le e s t ve rv olgen s d e vraa g voor die op het kaartj e s taa t wat i s de p e rsoons spelenderwijs leren in de vorm van d e zin de kat h eeft de kru llen van de trap g ekrabd h e t m e i sje de nkt e ven n a basissvorming d e pers oon svorm is hee ft a ntwoordt z e da t is juis t ze gt d e do cent nu juic hen de le e rlinge n uit h a ar groe pje nog harder op de t a fel li gge n fi c hes in zes v e rsc hillend e kleuren d e do c ent gee ft h et mei sje ee n oranj e fi c h e tijden s zijn we rk als doce nt ned erlands aan a llee n no g ee n ro ze vo or s p ell ing dan i vb o en ma vo lee rlinge n ontde kt e ri chard h e bb e n we alle fi c h es ge wonn e n z e gt ze wassenburg a ls s nel dat de lee rlingen z ich ni e t w ann eer z e t e ruglo opt naar ha ar pla at s d e goed v ijftig minu te n lang k unn en co n cent re ren op do ce nt kondi gt a an dat de l es bijna i s afgelo de l es daa rom besloot hij een spel te o n twi kkelen p e n vol ge nde w ee k gaan w e v e rd e r waa r waa rb ij lee rlingen zowel de gewo n e lee rstof a ls we nu zijn gebl eve n be looft hij h e t gro epj e info rmatie over el ka a rs cul tuur acti eve r kunnen dat n og s l ec hts ee n fi ch e mo e t zie n te verove ve rwe rke n doo r geb ruik t e make n va n veel ve rschil re n d e l ee rlinge n z e tte n ge zam e nlijk de lende vaa rdig hed en hi e ron d e r beschrijft hij h e t tafe l s op hun pla a ts z e zijn da ar bijna m ee spel er vari nge n in de k las en de re la ti e me t d e kl aar als d e be l gaa t enk e l e minute n lat e r i s m ethode ne de rla n ds tot slo t geeft h ij t ip s hoe h e t he t klas lo kaal ge h ee l ve rlat en d e midd ag spe l oo k in a nde re on derwijs typen geb ruik t k an p a uze is nu ec ht b egonne n wo rde n concen- tratieprobleme n h e t i s donde rd agoc hte nd 3 juni e v en v o or he t afgelope n j aa r w erkte ik als do ce nt t waal f uur h e t vi e rde l es uur o p de lo ca tie n e d e rla nds o p h e t b e rnard ni euw entijt col yd oo rn van h et b erna rd ni e u we nti- jt c ollege l ege s tu c in am s te rd a m van d e twa a lf in ams t e rd a m is bijna a fgelop en nog v ij f l esur e n pe r w ee k di e ik daar vo or d e klas minuten en dan h ee ft klas ic e r ee n blokuur sto nd ga f ik in t o taal elf uu r les aa n brug kl as n e d e rlands op zitt e n v a n h o n ger naa r d e se n in h e t i v bo he t vb o e n h e

t vbo mavo nu be l ijkt ec ht er a b soluut geen sp r ak e t e zijn i s va n de ze gro e p lee rlin ge n b ek end dat z e h et d e d oce nt s taat in he t midden van he t l o ka a l vaa k e rg moeilijk vind en om ge durend e voor h e m li gt ee n gro o t s pee lb o rd o p vi e r v ijftig minut en geco ncentr ee rd me t ee n vak tafe ls di e d aarvoor t ege n e lkaa r a a n zijn b ezi g te zijn ste rker no g z e houde n h et va ak ge z e t d e ove rige tafe ls in het lo k aa l s t aan in n a uwe lijks vol o m allee n al v ijfti g minuten o p een u vorm om de t afel s me t h et sp ee lb ord hun plaats te bli jv e n zitt e n to c h w o rdt dit bij op ges t eld de l ee rlin ge n he bb e n ve rd eeld in th e or e tisc he va kk e n ove r h e t a lge m ee n we l dri e gro ep en v oo r e n a an wee rsk a nt en van d e van d e le e rlin ge n ve rwacht dez e vakke n do ce nt op d e ze t a fel s plaat sge nom e n z e h ebb e n dan o o k vaa k ni e t hun v oorkeur kijke n ge s p anne n n a ar h et b o rd e en va n d e d aa r komt no g bij d a t de loca tie ydoorn v a n l ee rlinge n i s na a r h e t s p ee lb ord gel o p e n e n h et bnc voor ze ke r negenti g pro ce nt uit p a kt ee n dobbe ls t ee n j e mo e t 3 gooi en allo c hton e lee rlin gen b esta at vee l van d e z e ro e p e n d e gro e p sge n o te n n aar h e t m eij s e z e l ee rlin ge n h e bb e n al van a f jonge le e ftijd ee n gooit 3 ha ar groe p b egint t e jui c h e n d e flink e t aa la c ht erstand op ge lop e n t en opzi chte ande re gro e p e n kijke n dood stil toe ho e h e t van hun au- toct htone l eeftijd sgenot e n een ta a l m eij s e e en grote zwart e pion d rie vakj es over acht ers ta nd di e in he t voort ge ze t ond e rwij s h e t bord n aa r rec hts ve rpl aa tst d e pion staa t va a k allee n m a ar v erde r to e z a l n e me n van nu op ee n oranje ge kl eurd vakj e d e doce nt all oc hton e l ee rlinge n is b e k e nd dat z e de pakt een ka artj e v a n e e n van d e zes s tapel s die sc hoolse t aa lvaardighe de n va a k eenvoudig naast het sp ee lbord li gg en op h e t kaartj e w e g nie t voldoende b e heerse n om d e le sse n 1999 6 moer 313 goed t e kunnen volgen erg bevorderlijk voor le e rlingen lett e rlijk en figuurlijk bij de l es te de concentratie is dat natuurlijk niet dat e en houden nu had ik niet de illu s ie dat ik voornamelijk theoretisch en t alig vak als bijvoorbeeld door de les stof op een an- dere nederlands dan ook niet al te populair is bij manier aan te bi e d en er voor zou kunnen de meeste van die l e erlingen zal waars c hijn zorgen dat leerlingen voortaan elk e dag zin lijk niemands verbazing wekken zelf m e rkte gend mijn kl aslokaal zouden betre d en to c h ik in ieder geval al vrij snel dat de l ee rlingen was ik er wel van overtuigd dat e r ma nier e n op het stu c zich m a ar matig voor h e t vak moes t e n zijn om mijn l e s s en leuker en d a ar nederl ands interesseer- den de mee s t e leerlin m ee interessanter voor mijn lee rlingen te g e n kond e n zi c h hooguit enkel e m i nut e n mak en wa nn ee r ik da t zou weten t e b e re i c onc e ntr e re n de r es t v a n d e le s was e en ken zo ud e n een deel van de ge no e mde c onstant g e vecht om hun aand a cht e r e ni gs concentra tieproblemen waa rschijnlijk ook zijn zins bij te houden dit was voor mij voldoen op te lo s se n mijn ge da c hten ginge n uit naar de r e den om ee n s n a t e g aa n de nk en over de le sse n wa ar de lee rlingen zelf ve e l ac tie ve r bij mogelijkh e id om de vorm waari n ik mijn betrokke n zoude n zijn daa rna ast zou he t les s en ga f tot op zekere ho ogt e aan t e pa sse n mooi zijn w a nne er de le e rlingen niet langer elke l e s zo a ls ee rd e r ges t e ld gedur ende vijf nederlands in spelvorm tig min- ut e n op hun sto el mo es t e n bli jv en zitt e n d e l esse n zouden op de ee n of

andere ik noemde de onvoldoende beheersing van maniere veel afwijsende
nedergeremaakte tentoonstellingen en althans als mo gelijk e oor
worden ik wilde ook elementen in mijn zaak voor de slechte concentratie
van veel lessen verwerken waar je normaal gesproken leerlingen bij het
vak nederlands toch had niet zo snel aan zou denken bij het vak ik het idee
dat er meer aan de hand was zo nederlands zo had ik bedacht dat ik op de
kreeg ik de indruk dat de oorzaak ook voor een of andere maniere meer samen-
werking een deel bij de gebruikte methode gezocht maar tegelijkertijd ook juist
compleet tussen moest worden op het bnc wordt gewerkt leering en of
groepenleering wild creëren inmiddels behoorlijk vreedere
rentoene mijn ideeën eenmaal zo verwarren versiet 1990 van nieuw neder-
lands de leer gevorderd was het niet meer zo erg moeilijk lingen gaven
zelf aan dat zo over het algemeen om te bedenken in welke vorm ik mijn
lessen weinige plezier beleefden aan het werken uit dit wilde gaan gete-
nik wilde een deel van mijn boek zo vinden ze de oefeningen vaak veel
lessen voortaan in spelvorm gaan geven te kinderachtig of ontzettend saai nu
kan ik me bij de laatste zeker iets voorsellen veel homoluden s leerlinge
staan nu eenmaal niet te trappelen van ongeduld om ik doe een willekeurige
het is algemeen bekend dat men se vaak heel greep uit de lesstof van
deel van nieuw goed iets spelende rwijs kunnen leren in het nederlands
hunkennis over het gebruik van voortgezet onderwijs wordt hier ook wel ko-
rte en lange klinkers de dialoog en de gebruik van gemakt toch lijkt de ge-
dachte directe red het opzeken van te lefonnum om kindere n spelende
iets te leren voornamers of het meewerkend voorwep aan de lijke re-
serveerd te zijn voor het kleuterhand van oefeningen te testen en toch
moesten basisonderwijs naar mijn mening kunnen ik ze als docent neder-
lands deze vardi ghe de nwe de grote vordelen van het spelende rwijs
wel zo goed mogelijk zien bij te brengen leren eveneens zeer goed in het
voortgezet onderwijs benutten alleen al het idee dat ik mogelijk de rest van
kenmerkend voor veel spelletjes is dat je als het schooljaar te gemopper
ende zuchtende individu of in een groep de kans wordt nauwelijks gemotivee-
rd leerlingen aan zou geboden om je van een ander te onderschei-
moeten kijken stonde me bijzonder te gen ik denk dat dat een vande
belangenrijke wilde ab solut zien te voorkomen dat de redenen is wa-
rom mensen het leuk vinden dreiging van een onvoldoende voor de der om
een spel te spelen de wil om te winnen lands de voor naamste stimulan-
zijn om je specifieke kwaliteiten aan anderen kunnen 314 moer x999 6 afbeel-
ding in het spelbord van spelende rwijs tonen allen of samen en presatie
leeren het heft me uiteindelijke maanden zijn eigen schappen van m-
nensen die niet op gekost om een spel te maken dat me goed twaalfjarig
leeftijd plaatseling zijn verdwegenog leerkom op het bnc mee te experiene-
wellicht is het dus geen slecht idee om me nter en het spel dat ik spelle-
nde rwijs heb bij het geven van lessen rekening te houden genoemd is een
bordspel dat zowel klassikaal met deze eigenschappen en de doelen kan er
als in kleinere groepen gespeeld kan worden zijn voordeel meedoen door zijn

leerling en zie afbeelding i bij he t kla s sika a l spelen van vi a het s p e l t e prikkele n t e s timul e re n voor h et s p e l wordt e e n s p eelbord ge bruikt de klas zijn vak de do cent li c ham e lijk e opvo eding moet dan in drie groepen teams worden in h e t voortgez e t ond e rwijs s is e ige nlijk de verd ee ld w a n n e e r h e t s pel in kl e in ere groe e nige die dit in fe it e al ti entalle n jar en doet p en wordt gesp ee ld heeft m e n m ee rd e re w aarom zou d a t ni e t ook kunne n bij ee n sp ee lbord e n nodig er kunnen in tota al drie theo r e tis ch va k zoals n e d e rland s team s a a n ee n sp ee lbord s p e l en een taalspel spe le nd erwijs wordt gespe eld met d ri e pio nn e n per team e en pion e e n zandloper e en to e n ik na dacht ov er e en ges chikte vorm om dobb e lste e n fi c h es en speelkaarten m e t daar e en deel van mi j n lessen sp elend e rwijs te lat e n op vr a gen en opdracht en het spel kent zes verlop en gingen mijn gedachten uit naar e en ve rschi ll ende onderdelen woord e nschat spel waa ri n de nederlandse taal centraal moet spe ll ing grammatica mimiek tekenen en staan maar waa ri n ook aand acht aan cultuur cultuur bij e lk onderdeel hoort een s tapel wordt besteed door cultuur als on derde e l in kaart e n waarop een vr a ag of een opdracht het s pel op te nemen hoopte ik te bere ik e n s t a at ied e r onde rdeel heeft een eigen kleur dat de le e rlingen iets me er over de cultuur de vakjes op het bord hebben de kleuren van van elkaar zoud e n komen te w e ten het de verschi lle nde onderdelen een on derdeel moe st dus e en taal en cultuursp el worden komt in tota a l negen keer op het speelbor d 1999 6 moer 31 5 wat betekent bevinden zich in de zin f vn 4 de pi loten bevinden zich in pakistan 0 s 1 de piloten zijn in pakistan 2 de piloten zoeken iets in pakista n 3 de piloten hebben iets gevonden in pakistan afbeelding 2 voor beeld van spelkaart woordenschat mattlijn franssen voor daarnaa s t zijn e r nog dri e v a kjes de n zo d enk ik e r bij vo orb eeld ove r om het ge maakt waar d e pi onn e n o p kunn e n s taa n e n s p e l nie t m et dri e m aa r m e t v i er teams t e h ee ft h e t bord o ok no g ee n vak wa a r d e lat e n sp elen dit om t e voorkom e n dat d e zandl oper op k an st aan de z andlop e r houdt t eam s bij h et kl assikaa l s pelen v an sp e l e nderwijs de tijd bij in tot aal e en minuut wa a rbinn e n t e groot wo rd e n voora l in kl asse n met veel d e vraa g of opdra c ht van e e n onde rde el l eerli nge n k a n dat ee n probl ee m zijn dit be a ntwoord dient te zijn b e te ke nt we l d a t h e t s pe elbord e ni gs zin s aan ge p as t z a l moete n wo rde n d aa rn aast b e n ik h e t tea m d at het ho ogste aa ntal oge n m e t de van pla n om halve fi ch es in h e t sp e l op te dobb elst ee n gooit ma g h et sp el b eginne n em e n tot nu to e kon een lee rlin g een fi c he daarv a n gooit een t e amlid nog maa ls m e t de voor zijn te am v e rdi e nen door ee n vr a a g dobb elste en dit t eamlid verpla a ts t v ervol go e d t e be a ntwo o rd en al s hij het antwoord gens d e pion van h e t e i ge n te a m h e t aant a l nie t w is t ging d e b e urt n a ar h et volg ende o gen dat gegooid is o ve r net zove l v a kjes te am h e t lijkt me e en go e d id ee om bij h e t n aar r echts ove r h e t s p eelbo rd v ervol ge ns gev e n van ee n goe d a ntwoord do or h e t h ele mo e t v an h e t ond e rd ee l w aar de pi on op tea m een half fi c h e te g e ven h e t zal de te r ec ht is gekomen ee n vraag word e n b e ant b e trokkenheid e n d e c onc e ntratie van de woord voor elke jui s t beantwoorde vraag tea ml e den di e op d a t moment ni e t aan d e krij gt de groep een fich e in d e bij h e t b e ur t zijn wa a rs chijnlijk vergrote n toc h

ond erd e el b e hor e nde kl e ur zol a ng nog ni e t durf ik te s tell e n da t d e
huidige v e rsi e va n h e t van alle ond erd el en ee n fi c h e i s b e m achti gd s p
el van a f h e t b egin ee n groot su cces i s d e ma g d e pion alleen van links naar
re c ht s over l ee rlinge n vinde n h e t bijna a llem aal e rg l e uk de eers te rij
vakj es worde n bewoge n w an om het spel te sp el e n ne er een groep e e nma al
van a lle onderd elen d e kr ac ht van h e t s pel sc huilt na ar mijn ee n fi c h e h e
eft vero ve rd m ag hij zich me t de m enin g in het fe it da t er een b e roep wordt
pion naar de twee de rij b e gev en om te ge daa n o p v e rsc hille nd e vaardi gh e
d e n van pro b e r e n h e t s p e l winne nd af te sluit e n h e t l ee rlinge n zo a ls
ik ee rde r b esc hreef zijn d e s pel kan g e wonn e n word e n doo r vi a de ze m
ogelijkh e id om j e van a nderen te ond e r twe e d e rij met vakj e s h e t g rote
vak in h e t sc h e id e n en h e t leve re n van ee n ge zam enlijke midde n van het
bord t e bereik en de g ro ep pres t a ti e red e ne n waarom mens e n h e t leuk d
ie dit gro te v ak w ee t t e bere iken e n ve rvol vind e n om aan ee n sp el d eel te
ne me n dat ge n s e en door de ov erige groepen uit een van gegeve n bood de ba
s i s voor mijn id ee d e d e z es onde rdelen gekoze n vraag jui s t w eet t e volge
nde s tap was om e r voor te zo rge n dat b e antw oord e n h eeft h e t sp el ge
wonn en zo vee l mogelijk l ee rli nge n d e kans krij ge n om zich tijde ns h et spel
t e ondersch eiden verschillende vaardighede n zo zijn er vier onderd e len opg en
om e n die ee n beroep doen op de cogniti e ve vaardig ik vermoed dat er in de
toekomst best nog wel h e de n van l ee rlingen h e t leek me daarbij erg dingen
aan het spel veranderd kunnen wor handi g om l e e rs tof ui t d e m e thode in dez
e 316 moer 1999 6 onderdel en te verwerken ik heb voor de komen er kunn e n nu
zelfs situatie s ontstaan onderd e len grammatica en spe ll ing ond er e n dat heb
ik in de pra ktijk al een a a nt a l keren werpen ge bruikt die in de m e thod e wor
den meegemaakt waari n een l e rling ge w a ar beh a ndeld voor h e t on d er d
ee l gramma ti ca deerd wordt om de kenni s die hij over zijn ha d ik bijvoorbeeld
op een aantal kaartjes een cultuur weet in te brengen zin gety pt di e ik de l e
rling die op dat naast de cognitieve vaardigheden heb ik nog moment aan de beurt
was li e t ontleden op twee sp e lond erdelen in het spel v e rwerkt die mani e r
kon ik tijden s h et sp el de behan w aarbij een b eroep wordt ge d a an op gehe l
delde l esstof m e t de l ee rlin ge n h e rh alen zo and e r e vaardighe den zo moe t
een leerling nu e n dan m a akte ik zelfs v a n d e ge le ge nh e id bij h e t on
derdeel te ke ne n binn en ee n minuut gebruik om i e ts nog e e n s ee n keer uit t
e datgen e wat op h e t kaartj e s t a at ee n me n s legge n voor het ond e rd ee l
woorden s chat dier of ding vo or zijn t eamgenot e n probere n h eb ik b e wu s t
gekozen omdat het e e n bijdra t e t ekenen ho e w el dit ond e rde el du s and ere
ge kan l e ve re n om de ee rderge no e mde t a al vaardighed en van een l e rling
vere i s t pas t a cht ers tand w eg t e nem e n di e bij veel van h e t z eer goe d bij
h et do e l om van sp e l e nderwijs d e z e l ee rlinge n v o orkomt zie afb eelding 2
e e n taa l e n c ultuur s p e l te make n h e t onde r d eel t e k e n e n is n a me lijk
zee r geschikt om de d e l eerlin gen die goed zijn in d e z e c o gniti e w o orden s
ch a t va n lee rlin ge n uit t e br e id e n v e onde rd el e n krijge n d e ka ns om
zic h hier t e om een v o orb eeld te geven h e t t e k e n e n van profil e re n om het
s p e l t e kunnen winne n een kr aslot i s ee n v a n de opdra c ht e n bij het h eeft

i e d e r t e a m l e e r l i n g e n n o d i g d i e g o e d o n d e r d e e l t e k e n e n a n d e r s d a n b i j h e t o n z i j n i n g r a m m a t i c a s p e l l i n g e n w o o r d e n s c h a t d e r d e e l w o o r d e n s c h a t w o r d t b i j t e k e n e n h e t z e z i j n d u s b e l a n g r i j k v o o r h u n t e a m d a t w o o r d v i s u e l a a n g e b o d e n a a n d e r e s t v a n h e t e e n l e e r l i n g m e r k t d a t h i j g e w a a r d e e r d w o r d t t e a m h e t r a d e n v a n h e t w o o r d k r a s l o t d o e t o m d e k e n n i s d i e h i j h e e f t z a l o v e r h e t d u s e e n b e r o e p o p d e v i s u e l e l e e r s t i j l v a n a l g e m e e n e r g s t i m u l e r e n d w e r k e n e n d e s p e l l e e r l i n g e n e e n m e e r v i s u e l i n g e s t e l d e l e e r v r e u g d e v a n d e d e s b e t r e f f e n d e l e e r l i n g v e r l i n g k a n h i e r z e k e r z i j n v o o r d e e l m e e d o e n g r o t e n m a a r h e t i s h o o g s t w a a r s c h i j n l i j k v o o r a l l e h e t e v e n e e n s c o g n i t i e v e o n d e r d e e l c u l t u u r l e e r l i n g e n g o e d o m l e s t o f o p v e r s c h i l l e n d e n e e m t e e n e n i g s z i n s a p a r t e p l a a t s i n b i n n e n m a a n i e r e n a a n g e b o d e n t e k r i j g e n v o o r d e h e t g e h e e l o m d a t i n d e k l a s s e n o p d e l o c a t i e l e e r l i n g d i e d e t e k e n o p d r a c h t u i t m o e t v o e y d o o r n v a n h e t b n c e r g v e e l v e r s c h i l l e n d e r e n i s h e t b o v e n d i e n e r g l e e r z a a m o m t e c u l t u r e n z i j n v e r t e g e n w o o r d i g d h e b i k h e t p r o b l e m e n e e n w o o r d d a t n o r m a a l g e s p r o k e n o n d e r d e e l c u l t u u r i n h e t s p e l o p g e n o m e n z i e o p s c h o o l m e t e e n v e r b a l e d e f i n i t i e o m s c h r e a f b e e l d i n g 3 o p d e z e m a a n i e r k o n i k d e v e n z a l w o r d e n t e v i s u a l i s e r e n h i j m o e t l e e r l i n g e n i n s t a a t s t e l l e n o m v i a h e t s p e l n a a s t e e n d e f i n i t i e h e t w o o r d o o k v a n e e n d i n g e n o v e r d e e l k a a r s c u l t u u r a a n d e w e t t e p l a a t j e v o o r z i e n d e t e k e n a a r m a a k t a l s h e t s t e l j e v o o r d a t j e b i j t u r k s e m e n s e n o p e e n v e r j a a r d a g b e n t j e h e b t e e n c a d e a u t j e m e e g e n o m e n e n g e e f t d a t a a n d e j a r i g e j e m e r k d a t d e j a r i g e h e t c a d e a u t j e h e l m a a l n i e t u i t p a k t h o e z o u d a t k o m e n t u r k s e m e n s e n p a k k e n e e n c a d e a u j e n o o i t m e t e e n u i t o m d a t z e v i n d e n d a t j e h e i g e d u l d m o e t h e b b e n o m t e w a c h t e n l o l d e g a s t e n w e e r w e g z i j n a n d e r s z o u h e t m i s s c h i e n l i j k e n a l s o f j e v e e l e o n g e d u l d i g n f z e l f s h e b b e r i g b e n t a f b e e l d i n g 3 v o o r b e e l d v a n s p e l k a a r t c u l t u u r m a t d i j n f r a n s s e n 1999 6 m o e r 317 w a r e v a n h e t w o o r d e n b o e k e e n b e e l d w o o r d e t e b e t r e k k e n d o o r t i j d e n s h e t s p e l t e d e n b o e k z i j n m e d e l e e r l i n g e n z u l l e n h e t d e s w i z e n o p r e e d s b e h a n d e l d e l e s t o f k a n a l v r i j b e t r e f f e n d e w o o r d z o w a a r s c h i j n l i j k b e t e r e e n v o u d i g e e n v e r b a n d t u s s e n d e m e t h o d e e n k u n n e n o n t h o u d e n h e t s p e l g e l e g d w o r d e n z o k o m e n d e l e e r l i n v e r d e r b i e d t h e t v i s u e l a a n b i e d e n v a n g e n e r v a n z e l f a c h t e r d a t e r n i e t z o m a a r e e n w o o r d e n d e m o g e l i j k h e i d o m e e n s o p e e n s p e l l e t j e w o r d t g e s p e e l d i k g a f e e r d e r a a n d a t g e h e e l a n d e r e m a n i e r n a a r d e s a m e n s t e l l i n g d e d o c e n t k a n b e s l u t e n o m b i j e e n v r a a g n o g v a n b e p a a l d e w o o r d e n t e k i j k e n h o e t e k e n e e n k e e r e x t r a u i t l e g t e g e v e n h i j k a n j e o m b i j h e t v o o r b e e l d t e b l i j v e n h e t b e s t e b i j v o o r b e e l d o o k b e s l u t e n o m h e t s p e l e e n e e n k r a s l o t w a t i s d e k e r n v a n h e t w o o r d k e e r t e s p e l e n m e t a l l e e n v r a g e n d i e b e t r e k t e k e n j e b i j v o o r b e e l d a l l e e n e e n b i j e t k i n g h e b b e n o p e e n k o m e n d p r o e f w e r k e r b e g r i j p e n j e m e d e l e e r l i n g e n d a n d a t h e t o m z i j n e c h t e r n o g v e e l m e e r m o g e l i j k h e d e n z o e e n k r a s l o t g a a t t e k e n j e e r i e t s b i j o m m e e k a n d e d o c e n t n a v e r l o o p v a n t i j d d e l e e r l i n t e k r a s s e n t e k e n j e k r a s s e n d e l e e r l i n g z a l g e n z e l f v r a g e n v o o r h e t s p e l l a t e n b e d e n k e n h e t c o n c e p t d a t h i j v a n e e n k r a s l o t i n d e z e v r a g e n l a a t h i j z e u i t e r a a r d u i t d e g e d a c h t e n h e e f t m o e t e n a b s t r a h e r e n h e t m e t h o d e h a l e n m e t e e n d e r g e l i j k e o p d r a c h t t e k e n e n v a n w o o r d e n i s d u s e r g l e e r z a a m e n k a n d e d o c e n t t e g e l i j k e r

tijd het spel benutt en heeft daarnaast veel meer met taal te maken om de les en schrijfvaa rdigheid van de leerlingen in eerste instantie misschien zou gente verbeter en door de leerlingen als spel de kenleider aan te wijzen door de leerlingen voor het geven van een antwoord op een vraag eerst bij h e t onderdeel mimi e k te ns lott e mo e t ee n me t elkaar t e lat e n overl egge n door ee n le e rlin g iet s uitb ee ld e n dat door zijn t eam lee rling no g iet s mee r t e l a t e n v e r t e l l e n o v e r g e n o t e n b i n n e n e e n m i n u u t m o e t w o r d e n z i j n c u l t u u r n a a r a a n l e i d i n g v a n e e n c u l t u u r g e r a d e n m e t n a m e v o o r e e n l e e r l i n g d i e v r a a g e n z o v o o r t e n z o v o o r t k a n d e d o c e n t b i j v o o r b e e l d m i n d e r g o e d i s i n g r a m m a t i c a z e l f s s p r e e k e n l u i s t e r v a a r d i g h e d e n t i j d e n s e n s p e l l i n g m a a r d i e w e l g o e d k a n t e k e n e n h e t s p e l a a n b o d l a t e n k o m e n h e t l i e f s t o f t o n e e l s p e l e n b i e d e n d e t w e e l a a t s t g e n a t u u r l i j k o o k w e e r g e b r u i k m a k e n d v a n d e i n n o e m d e s p e l o n d e r d e l e n e e n p r a c t i c g e k a n s d e m e t h o d e g e b r u i k t e d i d a c t i e k v a n d e z e o m t e l a t e n z i j n w a t h i j i n z i j n m a r s h e e f t v a a r d i g h e d e n z o w o r d t i n h o o f d s t u k r e n 2 o o k d e z e l e e r l i n g k a n d o o r z i j n v a a r d i g h e i d u i t d e e l i v a n n i e u w n e d e r l a n d s b i j s p r e k e n w a a r d e r i n g o o g s t e n h i j i s d a a r m e e i m m e r s e n l u i s t e r e n a a n d a c h t b e s t e e d a a n d e m a n i e r n e t z o b e l a n g r i j k v o o r z i j n t e a m a l s d e w a a r o p j e h e t b e s t e i e t s a a n a n d e r e n k u n t l e e r l i n g d i e b i j v o o r b e e l d g o e d i s i n g r a m m a t i c a l e r e n d e l e e r l i n g e n d a t z e h a r d g e n o e g m o e t e n p r a t e n d a t z e d e w o o r d e n d u i d e l i j k m o e t e n o n d e r d e e l v a n d e m e t h o d e u i t s p r e k e n d a t z e e r u s t i g m o e t e n p r a t e n e n d a t z e o p d e g o e d e m o m e n t e n k l e i n e p a u z e s d e m e t h o d e n e d e r l a n d s i s e n b l i j f t h e t b e h o u d e n t i j d e n s h e t s p r e k e n w a n n e e r e e n l a n g r i j k s t e i n s t r u m e n t o m l e e r l i n g e n d e n e d e r l e e r l i n g t i j d e n s h e t s p e l e e n v r a a g m o e t l a n d s e t a a l t e o n d e r w i j z e n h e t i s o o k n o o i t v o o r l e z e n o f w a n n e e r e e n l e e r l i n g i e t s v e r t e l t m i j n b e d o e l i n g g e w e e s t o m n a h e t m a k e n v a n o v e r z i j n o f h a a r c u l t u u r n a a r a a n l e i d i n g v a n d i t s p e l m i j n l e s s e n a l l e e n n o g m a a r s p e l e n d e r e e n v r a a g k u n j e d i t s o o r t v a a r d i g h e d e n w i j s t e l a t e n v e r l o p e n v a n d e v i j f l e s s e n n o g m a a l s a a n d e o r d e s t e l l e n z o z u l l e n d e n e d e r l a n d s d i e d e b r u g k l a s s e n o p h e t s t u c p e r l e e r l i n g e n s t e e d s b e t e r h e t v e r b a n d t u s s e n d e w e e k k r i j g e n w i l d e i k e r h o o g u i t e e n v o o r m e t h o d e n h e t s p e l g a a n z i e n e r g b e l a n g r i j k h e t s p e l e n v a n h e t s p e l r e s e r v e r e n w e l l i c h t l i j k t m e h i e r b i j d a t d e l e e r l i n g e n d e u i t d e b e l a n g r i j k e r d a n h e t s p e l z e l f i s d a t d a n k z i j m e t h o d e v e r w o r v e n k e n n i s v r i j w e l o n m i d h e t s p e l h e t w e r k e n u i t d e m e t h o d e m i n d e r d e l l i j k k u n n e n g e b r u i k e n i k d e n k d a t d i t s a a i g e m a a k t k a n w o r d e n d i t k a n b e r e i k t e n o r m s t i m u l e r e n d z a l w e r k e n b i j d e b e s t u d e w o r d e n d o o r h e t s p e l t e g e b r u i k e n a l s i n s t r u r i n g v a n d e l e s s t o f m e n t o m d e l e e r l i n g e n a c t i e v e r b i j d e m e t h o 318 m o e r 1999 6 o o k v o o r h a v o e n v w o d e n z o z a l v a n h e t s p e l o p h e t b n c w a a r s c h i j n l i j k o o k e e n v e r s i e v o o r h e t v a k w i s h o e w e l i k s p e l e n d e r w i j s i n e e r s t e i n s t a n t i e h e b k u n d e g e b r u i k t g a a n w o r d e n o n d e r d e l e n o n t w o r p e n o m h e t v a k n e d e r l a n d s v o o r l e e r z o a l s g r a m m a t i c a s p e l l i n g e n w o o r d e n s c h a t l i n g e n i n h e t i v b o e n d e m a v o i n t e r e s s a n t e r e n k u n n e n v e r v a n g e n w o r d e n d o o r v a a r d i g h e t o e g a n k e l i j k e r t e m a k e n k a n h e t s p e l n a a r d e n v o o r w i s k u n d e d e o n d e r d e l e n c u l t u u r m i j n m e n i n g o o k u i t t e k e n d o p d e h a v o e n h e t m i m i e k e n t e k e n e n k u n n e n o m d e z e l f d e v w o g e b r u i k t w o r d e n h i e r b i j i s

het naast de redenen zoals aang e geven bij nederlands mo gelijkhe id om he t nivea u van de vragen aan g e handh a afd blijven naast wis kunde en te p asse n mogelijk om andere bijvoorbe eld nederlands is spel ende rwijs eigenlijk geschikt m eer uitgebreid e opdr achte n aan het s pel to e te voor alle th eoretis che vakke n in he t voortge vo egen e e n t e am k an bijvoorbe eld een ko rte zet onde rwij s sc hrij fopdra c ht of e e n ko rte spr eekopdracht krij gen er kan v o or het ond e rd eel mimie k geen revoluti e ge dacht worde n aan he t opvoere n van ee n kle in toneel s tukj e h et s p e l ho eft ook ni et in zelf ben ik zee r e nthou siast ov e r spel ende rwijs ee n les afge rond t e zijn er kunnen opdrac hte n ik d e nk nie t dat sp ele nderwij s leren de huidi ge maakt worde n die na de l es uitgevoerd ge mani e r v an onderwij s kan ve rv a nge n dat moe te n word en ik de nk bij voorbe eld aan ee n w a s ook h elemaal nie t de be doeling het s pel s p ecifie ke zoe kopdrac ht op int e rn et zo i s e r i s ee n l eerzam e le uk e e n afwi sselende aanvul natuurlijk no g van alles te b e de nken he t sp e l lin g op de bes ta a nde midd elen het s pel e n zou op v rijwel alle schooltyp en binn en het d e rwij s ler en i s dan ook beslist ni e t bedoeld voo rtge z et ond erwij s gebru ikt kunnen worde n om een re volutie in onderwijsla nd te ontk e te n en bij ee n r evoluti e word en al- tijd v erlieze n interacti e f gele de n ik hoop dat spe len derwijs allee n maar win- naars zal opl e ve r e n n a a st d e mo gelijkh e id o m sp e le nde rwijs op de ver- schill ende sc hooltyp e n te gebruike n kan h et vo o r ve rs c hille nd e vakken ge- bruikt wor afb eelding 4 we lk e g roep is aan de winn ende hand 1999 6 moer 31 9